

ESA/NUP/NS
Marcus Lundgren

Möte i användarrådet för ekonomisk statistik 17 september 2024

Närvarande:

Lena Sellgren, Business Sweden, ordförande
Torbjörn Isaksson, Nordea
Jyry Hokkanen, Riksbanken
Eric Spector, Teknikföretagen
Ylva Hedén Westerdahl, Konjunkturinstitutet
Pär Hansson, Tillväxtanalys
Emil Brodin (ersatte Henrik Siverbo), Finansdepartementet
Henrik Larsson, Finansinspektionen
Ann-Sofie Öberg, Ekonomistyrningsverket
Ida Björk, Riksdagens utredningstjänst
Pernilla Johansson, Swedbank
Nina Engström, Riksbanken

Från SCB:

Per Andreasson, ESA/NUP/LEDN
Mattias Björling, ESA/BFN/LEDN
Marcus Lundgren, sekreterare, ESA/NUP/NS
Samuel Hederén, ESA/NUP/INF
Thorsten Holzer, ESA/NUP/INF
Daniel Lennartsson, ESA/BFN/OE

Frånvarande:

Andrea Femrell, Näringslivets regelnämnd
Johan Löf, Handelsbanken

1 Mötet öppnas

Mötet öppnades.

2 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

Inga synpunkter på föregående mötesanteckningar.

4 Information från SCB och rådets medlemmar

Torbjörn Isaksson (Nordea) berättade att de släpper en ny konjunkturrapport den 24 september. SCB skrev en intressant artikel i SVEK om exporten av varor. Det är ett exempel på en bra analys som bara SCB kan göra. Ser fram emot fler liknande analyser samt analys av tjänsteexporten.

Jyry Hokkanen (Riksbanken) nämnde att det är penningpolitiskt möte nästa vecka. Efter det börjar arbetet med företagsundersökningen. Riksbankens nya remiss om betalningsstatistik tas upp under en egen punkt (se punkt 7).

Eric Spector (Teknikföretagen) informerade om att nästa konjunkturrapport kommer den 6 november. Upptakten inför avtalsrörelsen präglar mycket av verksamheten för närvarande.

Ylva Hedén Westerdahl (Konjunkturinstitutet) berättade att de publicerar en ny prognos torsdag 26 september. Det pågår arbete med en lönebildningsrapport. Förra året gjordes ingen lönebildningsrapport. KI har fått ett nytt uppdrag att undersöka Rysslands ekonomi och ett uppdrag att undersöka migrationens kostnader.

Det är svårt att analysera intra-koncerntransaktioner som påverkar tjänsteexporten. Det skulle vara bra om SCB kan berätta mer om detta.

Pär Hansson (Tillväxtanalys) nämnde att de har ett större projekt om nyindustrialiseringen i Norrland. De använder Tillväxtverkets Raps-verktyg till att ta fram prognoser. I ett delprojekt tittar man på högskolornas roll i kompetensförsörjningen. Några rapporter är på gång under hösten.

Emil Brodin (Finansdepartementet) berättade att den senaste prognosen har publicerats. Det är mycket arbete med nya budgeten.

Henrik Larsson (Finansinspektionen) informerade om att en SOU-utredning som leds av Peter Englund pågår om makrotillsynsåtgärder, såsom bolånetak och amorteringskrav. Det arbetas med ett nytt stort dataset "FALS" som innehåller tillgångar och skulder. Det går dock inte att matcha tillgångar och skulder på olika banker på individnivå. Ett förslag från regeringen är att SCB utökar FACIT med mer data om tillgångar och skulder.

Kommentar från SCB: Vi kan prata mer och detta, och FACIT generellt, på ett kommande möte.

Ann-Sofie Öberg (Ekonomistyrningsverket) berättade att de har släppt en ny prognos idag. De inväntar beslut om huruvida ESV ska slås ihop med Statskontoret.

Ida Björk (Riksdagens utredningstjänst) berättade att det är fullt fokus på budgeten som kommer på torsdag.

Pernilla Johansson (Swedbank) informerade om att nästa konjunkturprognos kommer i november. En regional rapport kommer den 2 oktober. Fokus i rapporten är på demografi och den långsammare befolkningstillväxten.

Lena Sellgren (Business Sweden) nämnde att globala ekonomiska utsikter publiceras på onsdag. Exportchefsindex för tredje kvartalet föll tillbaka. Efterfrågan från Asien har fallit till en låg nivå.

På Business Sweden har man intervjuat CFO:er för att förstå varför tjänsteexporten ökar så mycket.

Per Andreasson & Mattias Björling (SCB) berättade att SCB:s generaldirektör Joakim Stymne slutar till årsskiftet. Man håller på och ser över SCB:s strategi. Visionen ska kvarstå och det väntas endast bli mindre förändringar. En hemställan om ändringar i statistikförordningens indelning i ämnes- och statistikområden bereds inom Regeringskansliet och ett beslut väntas under hösten.

Nu när det mesta arbetet med allmän översyn av NR är klart återupptas fokus på arbetet med nytt IT-system för NR.

Korttidsstatiken har haft en problematisk IT-miljö. I november lanseras produktionen i ett nytt IT-system.

Eurostat vill lansera en PVI på medlemslandsnivå. Denna skulle i så fall räknas fram hos Eurostat och skulle kunna skilja sig från den nationella publiceringen. Sverige och flera andra länder är skeptiska till detta förslag. Troligtvis skulle denna PVI endast vara en totalsiffra per land och inte någon nedbrytning på tjänster m.m.

5 Ny e-handelsvariabel till detaljhandelsindex

För diskussion (Samuel Hederén & Thorsten Holzer)

Sedan april 2019 samlas det in data över andelen av total omsättning som kommer från e-handel. Insamlingen sker i undersökningen Omsättning inom tjänstesektorn för större företag inom detaljhandeln. Statistiken täcker cirka 85 procent av omsättningen inom dagligvaruhandeln och cirka 70 procent av omsättningen inom sällanköpsvaruhandeln. Omsättningen inkluderar moms men exkluderar export. E-handel definieras som den handel som sker på internet oberoende av var varan hämtas ut.

För närvarande publiceras ingen statistik över e-handel inom detaljhandeln. Ett beslut behöver fattas om statistiken ska publiceras eller om datainsamlingen ska avslutas.

Det finns redan existerande mått på e-handel, både inom och utanför SCB, som kan påverka hur användbar denna nya statistik skulle komma att bli. På SCB mäts e-handel hos företag i undersökningen It-användning i företag (ITFTG) och externt publicerar Postnord och Svensk handel e-barometern respektive e-handelsindikatorn.

I ITFTG delas e-handel upp mellan webb och EDI-försäljning och rapporteras som andel av total omsättning på årsbasis. Moms exkluderas och export inkluderas. Undersökningen har en bredare ram och inkluderar även branscher

utanför detaljhandeln. Statistiken redovisas med en grövre näringsgrensindelning.

E-handelsindikatorn är en konsumentundersökning som månadsvis redovisar statistik över andel som handlar över nätet och omsättning från e-handel efter varukategori. E-handel definieras som försäljning av en fysisk vara som har levererats till bostad eller utlämningsställe.

E-barometern är en kombination av en företags- och individundersökning som kvartals- och årsvis redovisar statistik efter bransch inom detaljhandeln. E-handel definieras som internetförsäljning av varor som levereras hem, till ett utlämningsställe eller hämtas i butik, lager eller utlämningslokal av konsument. Endast årsrapporten har statistik över e-handelsandelar.

SCB skulle vilja ha användarrådets synpunkter på följande två frågor:

- Finns det ett användarbehov av detta mått på e-handel som skulle publiceras inom Detaljhandelsindex?
- Påverkar de skilda definitionerna av e-handel användbarheten för det nya måttet på e-handel?

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Handlar det enbart om svenska företag?

SCB: Ja.

Hur samlas uppgifterna in?

SCB: I den månatliga insamlingen av detaljhandelsindex. Företagen anger andel e-handel av den totala handeln.

Vilken information skulle synas?

SCB: Värdet av e-handeln inom detaljhandelsbranscher.

Det är intressant ur ett strukturellt perspektiv hur e-handeln utvecklas. Det skulle kunna vara tillräckligt med årsstatistik och att se utvecklingen inom olika branscher.

Det är intressant strukturellt. Vi tittar på total detaljhandel när den kommer.

Det är bra om informationen finns på månad, men det är inget prioriterat.

Innebär det någon ökad täckning?

SCB: Nej.

För vår del är den här statistiken inte så viktig. Det är viktigare att veta hur mycket som konsumeras och vad som konsumeras, inte hur man konsumerar.

Om SCB publicerar detta så blir det en viktigare och bättre siffra än de konkurrerande måtten. Det är viktigt att förstå hur Sverige fungerar och att kunna följa e-handeln.

6 Veckoindikator HUKO

För information (Daniel Lennartsson & Thorsten Holzer)

SCB använder idag transaktionsdata i produktionen av Utrikeshandel med tjänster och utlandsposterna i hushållskonsumtionen för NR. Det används också till den årliga statistiken över hushållskonsumtion.

I SCB:s årsstatistik samlas data in från elva betalningsaktörer. Fem kortutgivare (banker), fyra kortinlösare samt två andra betaltjänstleverantörer. Data över fördelning på produkter samlas in i undersökningen Företagens ekonomi.

Transaktionsdata utgör uppskattningsvis ca 48 % av konsumtionen, fakturaköp ca 39 % och kontanter ca 5 %.

SCB deltar i ett EU-projekt med målet är att ta fram mer frekvent och aktuellare statistik över konsumtionen. I projektet utvecklas tidiga indikatorer för Detaljhandeln, Andra tjänster samt Hushållskonsumtion utifrån kort- och PSP-data. Planen är att samla in data veckovis fördelat på dag. Följande delmoment ingår i arbetet:

- Datainsamling under våren/hösten 2024 och sedan under hela perioden
- Se över kopplingen mellan MCC och SNI
- Utveckla modeller för "fakturaköp" – energi, boende, bilar etc.
- Estimation
- Säsongrensning och kalenderkorrigering – hösten 2024
- Resultaten jämförs mot korttidsindikatorer under hösten 2024
- IT-infrastrukturen är utvecklad under 2025.

Det har gjorts diverse tester med experimentella skattningar. Bland annat jämförelser mot ordinarie månads-HUKO, mätning av antal transaktioner per dag och försäljningsvärde per transaktion och dag.

Några frågor för det fortsatta arbetet:

- Kan vi börja publicera? Publiceras som statistik under uppbyggnad.
- Vad ska publiceras? Räcker totaler?
- Modeller (ex. regression) kontra faktiska data?

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Ingår Swish i datamaterialet?

SCB: Det ingår endast i årsstatistiken än så länge, men vi arbetar med att få med det i veckostatistiken.

Vissa banker saknas. Hur påverkar det?

SCB: Eftersom vi har både kortutgivare och kortinlösare kan vi identifiera brister och då luta oss mer mot den andra sidan.

Det är mycket intressant att SCB gör denna sammanställning och att nästan samtliga aktörer ingår. Vi kan bara titta på en enskild kortinlösare. Det finns flera svåra frågor som säsongrensning och hantering av returerna m.m. Om SCB skulle vara intresserade av att sätta samman en arbetsgrupp kring detta så är vi intresserade av att delta. Vi har redan brottats med flera frågor.

Hur tänker man kring periodiseringsfrågor?

SCB: I t.ex. Nationalräkenskaperna är det när resan köps och inte när den genomförs som ska mätas.

Är det här data som har efterfrågats av t.ex. Eurostat och är det andra länder som gör samma sak?

SCB: Det är inget krav från EU men arbetet sker inom ett EU-finansierat projekt där man vill införa mer administrativa källor i statistikproduktionen och ta fram snabbare statistik.

SCB ska ha en eloge för att ni tog fram snabb ny statistik under pandemin. Veckodata kan vara bra att ha under kriser då det är snabba stora fluktuationer. Under mer stabila perioder är det viktigt med små förändringar, vilket ställer krav på statistikens kvalitet.

Jag håller med om att det är viktigt vid kriser. Vi vet dock inte när nästa kris kommer och då behöver det vara på plats i förväg.

7 Riksbankens förslag om rapportering av betalningsstatistik

För information (Nina Engström & Daniel Lennartsson)

Riksbanken inledde med att presentera förslaget om modernisering av betalningsstatistiken med högfrekventa transaktionsdata. I dagsläget saknas det heltäckande statistik över den svenska betalningsmarknaden och jämförbar statistik mot övriga EU-länder. Syftet med föreskrifterna är att de ska förbättra Riksbankens analysunderlag och underlätta för Riksbanken att följa utvecklingen på betalningsmarknaden samt bidra till Riksbankens mål att betalningar ska vara säkra, effektiva och tillgängliga i Sverige samt att förbättra bedömningen av hur den ekonomiska aktiviteten och hushållens konsumtion utvecklas på kort sikt och att skapa jämförbar statistik mot övriga EU-länder. Statistiken är även viktig för forskning och beredskap.

Utgångspunkten för förslaget är att Riksbanken sedan januari 2023 har möjlighet att begära in sådana uppgifter och även meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet (ny riksbankslag). Riksbanken har utgått från ECB:s förordning för Betalningsstatistik. Dessa uppgifter täcker i stor utsträckning Riksbankens behov och skapar jämförbarhet med övriga EU-länder. Riksbanken har även behov av att hämta in viss ytterligare information. Föreskrifterna riktar sig till betaltjänstleverantörer och operatörer av betalningssystem. Förslaget innehåller inga personuppgifter.

Ungefär 30 betaltjänstleverantörer föreslås rapportera veckovis, resterande kvartalsvis eller årsvis (totalt ca 261 betaltjänstleverantörer). Minst 85 procent täckning av respektive betaltjänst varje vecka. Insamling sker transaktion för transaktion och uppgifterna rapporteras senast T+3 dagar.

Transaktionsbaserade poster kommer att samlas in tillsammans med ett antal attribut. Övriga poster samlas in aggregerat varje kvartal.

Förslaget innebär ett "single data flow" för svikliga förfaranden och betalningsstatistik. Finansinspektionen står även fortsättningsvis för insamling av svikliga förfaranden. Det ska inte förekomma dubbelinsamling av uppgifter inom staten.

Sista svarsdag för remissen är den 28 september och den ska beslutas av DIR i början av 2025 och föreslås träda i kraft i sin helhet under andra halvan av 2025. Data kommer att samlas in med en ny insamlingslösning med end-to-end kryptering. Insamlingsscheman för rapportering inklusive automatiska kontroller. Instruktioner, både tekniska och ämnesrelaterade.

Efter Riksbankens presentation presenterade SCB sina tankar kring förslaget och vad uppgifterna skulle kunna användas till. Om organisationsnummer ingick i rapporteringen skulle det göra det möjligt att koppla på bakgrundsvariabler och möjliggöra sam användning med annan registerinformation. Erfarenheter från SCB:s arbete med transaktionsdata är att så mycket som möjligt behöver levereras per vecka (ca 95 %).

Vill vi mäta betalningen eller konsumtionen/produktionen? Periodiseringen från betalning till att ta del av varan/tjänsten kommer att variera. För privatpersoner och småköp i butik kommer betalning och leverans oftast direkt. Vid köp med faktura och avbetalning och för företag är det en fördröjning i betalningen. Löneutbetalningar kommer vara desamma som i AGI, en mix mellan att få lönen i förskott eller efter arbetad månad. Bidrag, som till exempel från Försäkringskassan, betalas ut efter aktuell händelse. Kontantköp fångas inte här och statistiken går inte bryta på produkt.

Vad finns det för möjliga statistikområden och indikatorer?

- Möjlighet till snabbare och mer frekvent statistik (behov vid stora förändringar/kriser)
- Veckovis konsumtionsstatistik för hushållen per bransch
- Veckovis omsättning per bransch och sektor
- Veckovis externa kostnader (råvaror, handelsvaror och övriga externa kostnader) per bransch och sektor
- Veckovisa utrikestransaktioner på totalen per bransch
- Veckovis resevaluta per bransch
- Månadsvis arbetskostnad per bransch
- Veckovisa/månadsvisa sociala transfereringar
- Månads- eller kvartalsvisa skatteinbetalningar
- KPI kan använda data för att stämma av priser i vissa branscher

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Vart ska uppgifterna publiceras? Kommer det att bli någon ökad uppgiftslämnarbörda?

RB: Publicering kommer att ske på hemsidan. Det kommer att vara en

inledande insats att programmera upp datalämningen men sen ska överföringen ske sömlöst. I insamlingen av synpunkter från olika aktörer har vi fått olika besked om bördan. Vissa säger att det går fort att sätta upp, men andra att det är en större arbetsinsats.

Olika attribut kan vara olika komplexa att ta fram. T.ex. att koppla betalningar till inhemsk region.

Finns det någon anledning för SCB att fortsätta med egen insamling av transaktionsdata?

SCB: Vi ska inte ha någon dubbelinsamling. Detta är en bättre källa än det vi samlar in idag.

När kan detta vara på plats?

RB: Det är lite osäkert fortfarande men förhoppningsvis kan insamlingen vara igång i slutet av nästa år.

SCB pratade om snabbheten i statistiken men inte om kvaliteten. Hur påverkas den?

SCB: Med betalningsstatistiken från Riksbanken täcks även fakturainköp in, vilket skulle förbättra kvaliteten för veckostatistiken.

RB: Vi kan endast föreskriva skyldighet att lämna data framöver, men vi kan ha en dialog om historisk data. Det är inte helt enkelt att inkludera organisationsnummer. Det är inte säkert att information om mottagande organisationsnummer finns i betalningsinformationen. Eventuellt kan man använda bankgironumret för att koppla till företag. Vi kan inte samla in namn eftersom det blir problem med personuppgifter och GDPR.

Det skulle vara bra om SCB kan länka ihop ny källa med befintlig betalningsdata.

8 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

9 Summering

Det är många prognoser på gång från ledamöternas organisationer.

Ny statistik om e-handel är intressant men det har inte högsta prioritet.

Användarrådet och specifikt bankerna deltar gärna i en referensgrupp för ny veckoindikator HUKO.

Det ska bli intressant att följa vad som händer med Riksbankens nya betalningsdata.